

Luonnonhoito ja metsätalous sopivat hyvin yhteen

METSÄN MONIMUOTOISUUDEN turvaamiseen tähtäävä luonnonhoito ja puukauppatuloja tuottava metsätalous eivät ole toisiaan poissulkevia. Tehokastakin puuntuotantoa harjoittava metsänomistaja voi vaalia metsäluontoa monella tavalla.

TEKSTI SIRKKU VANHATALO KUVAT OLLI HÄKÄMIES JA SAKARI PÖNNIÖ

→ "Suomen luonnon monimuotoisuuden kannalta talousmetsien käsittelytavoilla on erittäin suuri merkitys. Meillä on hyvät lähtökohdat siksi, että metsissämme kasvatetaan kotimaisia puulajeja niille luontaisesti sopivilla kasvupaikoilla", luonnonhoidon ekologian asiantuntija Lauri Saaristo.

➤ Kun kulutus toteutetaan uudistushakkuuleimikolla, jonne on jätetty riittävän järeitä säästöpuita, monet harvinaistuneet, metsäpalojen vähyydestä kärsivät hyönteislajit saavat palaneista rungoista oivallisen elinympäristön.

Talousmetsien luonnonhoito on tuttu asia yli 20 vuoden ajalta. Sitä edellyttävät sekä metsälaki että sertifiointikriteerit. Käytännössä luonnonhoito tarkoittaa metsän luonnonarvojen ylläpitämistä ja palauttamista nykyistä luonnonmukaisemmaksi. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO tarjoaa metsänomistajille mahdollisuuksia metsän vapaaehtoiseen pysyvään tai määräaikaiseen suojeluun ja saada siitä korvausta. Metsä voidaan myös myydä valtiolle tai vaihtaa valtion maahan.

"Jos metsänomistajalla on halu vaalia jotain METSON mukaista elinympäristöä ilman suojelusopimuksen rajoitteita, hän voi hoitaa sitä luonnonhoidon menetelmin. Tällöin hänellä on mahdollisuus tarjota kohdetta luonnonhoitohankkeeseen", luonnonhoidon ekologian asiantuntija Lauri Saaristo Metsätalouden

kehittämiskeskus Tapiosta esittelee. "Luonnonhoitoa tehdään toki myös suojelluilla alueilla."

Monia keinoja

"Jos metsässä kasvaa yksittäisiä jalopuita, vaikkapa lehmuksia ja tammia, voidaan hakkuissa suosia niiden kasvumahdollisuuksia", Saaristo kertoo esimerkin metsäluonnonhoidosta.

Monimuotoisuutta korostava metsänhoito tarkoittaa usein metsänomistajien osalta metsikön kasvattamista lehtipuuvaltaisena. Näin parannetaan monien harvinaisten ja uhanalaisten lajien elinmahdollisuuksia.

Muita luonnonhoidon erityisiä kohteita ovat pienvesien ympäristöt, harjujen paahdeympäristöt ja puustoiset suot. "Lähteitä ja puroja voidaan kunnostaa ja palauttaa luonnonmukaisemmiksi. Niissä esiintyvien lajien elinoloihin vaikuttaa tietysti

myös hakkuissa jätettävän suojavaivahyökköön laajuus."

Paahteisten harjujen ja kallioiden rinteiden ja kalliokehojen lajistoon olosuhteita voi parantaa avaamalla metsää hakkuilla sekä maanpintaa rikkomalla ja näin kivennäismaata paljastamalla. Puustoisten soiden vesitaloutta puolestaan voi palauttaa luonnontilaisemmaksi ojia patoamalla – talousmetsissä niiden ennallistamiseen liittyy usein myös puuston poistamista.

Kulutus on paraatiesimerkki

"Kulutus on paraatiesimerkki luonnonhoidosta. Kun sen toteuttaa uudistushakkuuleimikolla, jonne on jätetty riittävän järeitä säästöpuita, monet harvinaistuneet, metsäpalojen vähyydestä kärsivät hyönteislajit saavat palaneista rungoista oivallisen elinympäristön."

Saaristo sanoo, että kulutus on ehkä paras esimerkki luonnonhoidon

ja tehokkaan metsätalouden käytön hyvästä yhdistämisestä. "Todennäköisesti kulutuksen jälkeen puusto lähtee paremmin kasvuun kuin tavallisessa uudistusleimikossa. Kulutusta käytetään myös paahderinteiden luonnonhoidossa."

Jos metsänomistaja haluaa tehdä sopimuksen luonnonhoitokohteesta, hänen kannattaa olla yhteydessä lähimpään metsäkeskukseen. Sieltä saa tietoa mahdollisista käynnissä olevista hoitohankkeista, joihin voi päästä mukaan. Hankkeiden suunnittelu ja toteutus on metsänomistajille maksutonta.

"Suomen luonnon monimuotoisuuden kannalta talousmetsien käsittelytavoilla on erittäin tärkeä merkitys. Meillä on hyvät lähtökohdat siksi, että

metsissämme kasvatetaan kotimaisia puulajeja niille luontaisesti sopivilla kasvupaikoilla. Siksi luonnonarvojen säilyttäminen voidaan helposti kytkä metsätaloudelliseen toimintaan."

Säästöpuita ja linnunpönttöjä

Saaristo huomauttaa, että kuka tahansa metsänomistaja, jolle luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on tärkeä asia, voi toteuttaa tuota tahtotilaa metsänsä hoidossa.

"Ei siihen tarvita sopimuksia kenenkään kanssa. Sehän voi olla vaikka runsaamman säästöpuumäärän jättämistä

uudistusalueelle – luontopääoman lisäämisessä järeät lahoppuut ovat riskittömiä ja toimivia sijoituksia. Jo linnunpönttöjen vieni metsään edistää metsäluonnon monimuotoisuutta."

Kulutus on paraatiesimerkki luonnonhoidosta.

Vapaaehtoisuus on hieno asia

SE, ETTÄ metsänomistaja saa itse päättää, tarjoaako hän jonkun arvokkaan luontokohteen suojeluun tai mukaan luonnonhoitohankkeeseen, on Metsäliiton ympäristöpäällikkö Armi Purhosen mielestä erittäin tärkeää.

"Suomessa valittu vapaaehtoisuuden tie monimuotoisuuden vaalimisessa on metsänomistajan kannalta hieno asia. Tämä on pantu ulkomaillaikin merkille, ja esimerkiksi Ruotsissa on innostuttu vapaaehtoisesta suojelusta, kun on nähty sen onnistuneen meillä hyvin."

"Nyt kun talousmetsien luonnonhoidosta on ruvettu saamaan tutkimustuloksia esimerkiksi säästöpuiden jätöstä ja arvokkaiden elinympäristöjen turvaamisesta, voidaan niistä rohkaistuneina jatkaa eteenpäin. Metsäliiton koko kenttä on saanut METSO-koulutusta, joten jäsenet saavat toimihenkilöiltä mekin vastauksia kysymyksiinsä."

Purhonen tietää, että metsänomistajilla on hyvin erilaisia tavoitteita metsäomaisuudelleen. "Siksi olemme kehittäneet jäsenpalveluksi räätälöidyn metsäsunnitelman, jonka laadinnassa otetaan tarkasti huomioon metsänomistajan toiveet. Se antaa mahdollisuuden yhdistellä erilaisia arvoja saman metsätalouden sisällä."

Purhonen mainitsee, että luontoarvot huomioon ottava metsien käsittely tekee metsät paitsi eliöstöltään ja maisemaltaan rikkaammaksi myös riistalle paremmaksi elinympäristöksi. "Lisäksi virkistyskäytön mahdollisuudet laajenevat."

Hyvä maine edistää puutuotteiden kauppaa

Metsien monimuotoisuuden turvaaminen on Purhosen mukaan tärkeää myös puun menekin kannalta. "Puusta tehtyjä tuotteita ostavat asiakkaat edellyttävät kestävyttä tuotteen koko ketjulta – aina kannolta asti. Lisäksi jo monet kansainväliset sopimukset edellyttävät Metsäliitoltakin kestävää toimintaa, jollaista me tietenkin haluamme harjoittaa", Purhonen korostaa.

"Metsäsertifiointi on erinomainen keino osoittaa suomalaisen metsätalouden kestävyden hyvä taso asiakkaille ja useille muille asiasta kiinnostuneille tahoille."

"Puuta metsäteollisuudelle kyllä riittää metsien monimuotoisuuden vaalimisen ohellakin, asiathan eivät suinkaan sulje toisiaan pois!" ←

Ympäristöpäällikkö Armi Purhosen sanoo, että Suomen vapaaehtoisen suojelun malli kiinnostaa ulkomaillakin.

